

og samtidig med den anden skabe et Appendiks til Retsordningen netop i Strid med den Offentlighed, som Grundloven har tilsigtet ved Retsordningen. Hvis man vilde interessere sig for at kvæle Befolkningens Interesse for dansk Retspleje i Fremtiden, kan man ikke gøre noget bedre end at vedtage § 1080; det vil være fuldstændig tilstrækkeligt. I det Øjeblik Befolkningen ved, at der ved Lov er oprettet et Raad, hvis Opgave det er at se efter, om der er Mangler ved Retsordningen, saa mister den al Tilskyndelse til Initiativ, som kan ligge i, at Dørene til Domstolene slaas op. Initiativet vil falde bort for selve Befolkningen i samme Grad, som vi koncentrere Opgaven hos et enkelt Raad, oven i Købet et Raad, der er sammensat paa en saadan Maade som denne. Men den aarvaagne Interesse, der netop skulde skabes hos Befolkningen, kunne vi ikke være med til at slaa ned. Udvalgets Flertal mener, at det er en daarlig Gave at give Folket at sige til det: Tilstandene blive, som de altid have været; Retsanliggender ere noget, der vedrøre Embedsmændene og Justitsministeren, det kommer ikke Befolkningen ved. Men det er det, som faktisk vil blive Følgen, hvis vi vedtage den her foreslaaede § 1080. Oprettelsen af dette Raad vidner om Mistillid til Folkets Lyst til at se, hvad der foregaar, og derigennem Mistillid til, at Folket paa tilbørlig Maade vil tage Del i Rettens Pleje; og denne Mistillid ønsker Flertallet ikke at støtte. I Aarhundreder har det danske Folk undværet enhver som helst Indflydelse paa Bevillingsanliggender, paa Lovgivningsmagten, paa Domsmagten. Den Gang Folket fik sin Indflydelse tilbage paa Bevillingsmagten og Lovgivningsmagten, da var det ikke i Kraft af Mistillid til Befolkningen. Nu, da vi ere ved at gengive Folket dets Indflydelse paa Domsmagten, skulde det altsaa være ud fra en saadan Mistillid som den, der lyder ud fra den her fremlagte Paragraf. Jeg tror at kunne sige, at der er intet Ministerium i Danmark, der i den Grad som det nuværende bliver fulgt med levende Opmærksomhed fra hele Befolkningens Side. Fra alle Kanter af Landet vogter Befolkningens Øjne paa enhver af Ministeriets Handlinger, men ikke fordi man venter, at Ministeriet skal fritage Befolkningen fra dens Pligter og lægge Pligterne over i Embedsmænds Hænder, men netop fordi Befolkningen har Lyst til at se, hvorledes dens egen større Deltagelse i det offentlige Liv vokser frem. Det vilde

da være lidet ønskeligt, om vi ved Oprettelsen af en Institution som den her foreslaaede netop vilde komme til at ødelægge den fyldigere Deltagelse i det offentlige Liv, som ellers er den Fane, hvorunder vort Ministerium fører os frem.

Flertallet mener endvidere, at det foreslaaede baade *kan* komme til at virke skadeligt og *vil* komme til at virke skadeligt. Det vil ikke blot, som jeg berørte før, komme til at tage Initiativet bort fra store Kredse, hvor dette Initiativ i Virkeligheden skulde ligge, men det vil faktisk ogsaa komme til at gøre Skade paa en anden Maade. Thi et Raad som dette vil blive skudt ind mellem Ministeren og Rigsdagen og blive en Hemsko paa Drøftelsen mellem disse to Parter. Ethvert som helst Forslag, der for Fremtiden fremkommer om Ændringer i dansk Retspleje, vil blive at henvisse til dette Raad; det vil der blive behandlet for lukkede Døre, uden at Befolkningen ser, hvorledes Behandlingen foregaar, og Resultatet bliver, at saadanne Forslag ville fremkomme sjældnere og sjældnere. Det vil blive en Hemsko paa den højtærede Minister. Hver Gang Ministeren forsøger at lempe sig efter et af Tingene i Rigsdagen, eller hver Gang Ministeren forsøger at føre Rigsdagens to Ting sammen til Forhandling og udjævne de Meningsforskelligheder, som kunne være mellem Tingene, saa vil dette Raad i Virkeligheden komme til at staa som en Hemsko paa Ministerens Bestræbelser. Nu kunde Ministeren sige: Ja, men det gør jo ingen Ting, at Initiativet i Retsanliggender tages bort fra Befolkningen og lægges over til Embedsmænd, det gør jo ingen Ting, at der kommer denne Hemsko paa Forholdet mellem Ministeren og Rigsdagen. Vi have jo i Virkeligheden 12 Par Øjne, som skulle se paa de Mangler, der ere ved Lovforslagene. Ja, men 12 Par Øjne kunne ikke se alt, og det vilde være lidet ønskeligt for Befolkningen, om de skulle se alt. Desuden vil det — det skal jeg kun berøre — ogsaa være en betydelig Hemsko paa Fremskridtet, hvis en Domstol, hvis Dommer og Nævninger og Sagførere vidste, at de havde en Mand, som var officielt ansat — jeg vil ikke sige som officiel Spion, men dog var officielt ansat — til at undersøge Manglerne ved Forretningsgangen, særlig hvis det er en Mand med bestemte Anskuelser og med en meget fast Karakter. Det vil ikke fremme de Livsmuligheder, under hvilke det ny Retsliv skal udfolde sig. Men Retsraadet vil ogsaa komme til